

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 1/2025
z dn. 20.03.2025r.

Program Psychologiczno – Terapeutyczny

dla osób stosujących przemoc domową na terenie

Powiatu Kazimierskiego

na rok 2025

Opracowano w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej

Kazimierza Wielka 2025

Zatwierdzam:

Spis treści:

1.	Podstawa prawna.....	3
2.	Wprowadzenie.....	3-4
3.	Założenia programowe.....	4
4.	Cel Programu.....	5
5.	Standardy prowadzenia Programu.....	6
6.	Uczestnicy Programu.....	6-7
7.	Warunki uczestnictwa w Programie	8-9
8.	Rekrutacja.....	9
9.	Reguły uczestnictwa.....	9-10
10.	Dokumentacja.....	10-11
11.	Czas i miejsce realizacji Programu	11
12.	Sposób realizacji Programu.....	12-13
13.	Realizatorzy Programu.....	13
14.	Źródła finansowania Programu.....	14
15.	Przewidywane efekty realizacji Programu.....	14
16.	Monitoring i ewaluacja Programu.....	14

Podstawa prawna

Program Psychologiczno – Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (MP. Z 2023, poz. 1232, M. P. 2024 poz. 832);
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r., poz. 1249 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. 2023 roku, poz. 1164).
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. 2023 poz. 1166)
- Materiały instruktażowe dla podmiotów prowadzących programy psychologiczno-terapeutyczne, przekazane przez Wojewodę Świętokrzyskiego.

Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej pojęcie przemocy domowej należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osoby, najczęściej dotknięte przemocą domową to kobiety, dzieci oraz osoby starsze. Każda z tych grup osób, nie zawsze przyznaje się do przemocy w ich środowisku domowym, dlatego też dokładna diagnoza przemocy domowej jest bardzo trudna.

Problemy finansowe, bezrobocie, alkohol, zazdrość to najczęstsze czynniki, które odpowiadają za pojawianie się przemocy domowej.

Założenia programowe

Program Psychologiczno-Terapeutyczny stanowić będzie integralną część lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i uzupełnienie różnych form działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową.

Uzupełnienie i rozszerzenie oferty oddziaływań przyczyni się do nabycia przez osoby stosujące przemoc domową umiejętności budowania dobrych zachowań, zmiany postawy i punktu widzenia na wiele aspektów życiowych.

Przemoc jest zachowaniem nieakceptowalnym, a jej stosowanie nie może być w żaden sposób usprawiedliwiane, dlatego istotą Programu będzie realizacja celów terapeutycznych prowadzących do uruchomienia zmian, pozwalających na lepszy poziom funkcjonowania osób stosujących przemoc domową w życiu codziennym i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.

Zakłada się, że stosowanie odpowiednich oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową prowadzić będzie również do utrwalenia zmiany postaw i zachowań tych osób, redukcji agresywnych zachowań, radzenia sobie ze złością, kształtowania nowego stylu życia bez zachowań opartych na przemocy oraz budowaniu relacji rodzinnych opartych na partnerstwie i wzajemnym szacunku.

Cel Programu

Głównym celem Programu jest zmiana sposobu myślenia, postaw i wzorców oraz kształtowania nowego stylu życia bez zachowań przemocowych osoby stosującej przemoc domową, a w rezultacie powstrzymywanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem.

Osiągnięcie głównego celu będzie możliwe dzięki osiągnięciu celów szczegółowych uwzględniając:

- Rozwój umiejętności budowania relacji rodzinnych bez agresji,
- Wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowań przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań,
- Zdobyć lub poszerzenie wiedzy i umiejętności na temat wpływu przemocy na relacje w rodzinie,
- Zdobyć umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych,
- Zwiększenie samoświadomości,
- Kształtowanie i nabycie empatii, nazywania i wyrażania emocji,
- Rozpoznawanie i wyrażanie emocji
- Radzenie sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych (opanowanie)
- Nabywanie i doskonalenie metod wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy,
- Nabywanie umiejętności, służących do rozwiązywania problemów w rodzinie bez użycia przemocy, w tym radzenie sobie ze złością, lękiem, stresem,
- Kształtowanie relacji opierających się na wzajemnym szacunku,
- Rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich
- Wzmacnianie postaw odpowiedzialności za siebie i innych,
- Przywrócenie prawidłowych relacji rodzinnych i partnerskich.

Założone cele będą realizowane podczas zajęć, ukierunkowanych na taką zmianę świadomości, zachowań i postaw uczestników Programu, w odniesieniu do zjawiska przemocy oraz jej skutków fizycznych, psychologicznych i prawnych, która zmniejsza ryzyko dalszego stosowania przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i harmonijnego współżycia w rodzinie.

Standardy prowadzenia Programu

1. Wzbudzenie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań.
2. Zdobywanie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych.
3. Nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy.
4. Nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością.
5. Poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów bez ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych.
6. Nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowywaniu bez przemocy.
7. Rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich.
8. Pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania.
9. Diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu.
10. Wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

Uczestnicy Programu

Pod pojęciem uczestnika Programu Psychologiczno-Terapeutycznego rozumie się osoby kierowane np. przez Sąd, Zespoły Interdyscyplinarne, spełniające poniższe warunki:

1. Program Psychologiczno-Terapeutyczny skierowany jest do osób dorosłych stosujących przemoc domową zarówno kobiet jak i mężczyzn.
2. Osobę stosującą przemoc domową, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, podmioty kierujące (w szczególności Zespoły interdyscyplinarne) mogą skierować do programu dopiero po przedłożeniu przez te osoby podmiotowi kierującemu zaświadczenia/dokumentu potwierdzającego ukończenie psychoterapii uzależnień. Realizator PPT nie odpowiada za kierowanie w/w osób do udziału w terapii leczenia uzależnienia, **jest to obowiązek podmiotu kierującego do Programu.**
3. Przyjęcie do Programu osób z zaburzeniami psychicznymi jest możliwe pod warunkiem dostarczenia dodatkowego zaświadczenia od lekarza psychiatry o możliwości udziału w Programie, przy czym w sytuacji wystąpienia zachowań zakłócających przebieg Programu, może zostać podjęta decyzja o wykreśleniu osoby z listy uczestników, o czym niezwłocznie Powiat poinformuje podmiot kierujący uczestnika PPT wraz z uzasadnieniem podjętej decyzji.
4. Rekomenduje się, aby osoby stosujące przemoc domową, które nie były dotychczas objęte oddziaływaniami korekcyjnymi, uczestniczyły w pierwszej kolejności w programach korekcyjno-edukacyjnych, a program psychologiczno-terapeutyczny stanowić będzie uzupełnienie tych oddziaływań.

W przypadku gdy na terenie Powiatu Kazimierskiego nie będzie realizowany Program Psychologiczno – Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową z różnych przyczyn, osoby mogą być kierowane do podmiotu realizującego Program na terenie innego powiatu.

W przypadku nieprzyjęcia do grupy osoby skierowanej przez Zespół Interdyscyplinarny z uwagi na brak miejsc, powiat wydaje skierowanej osobie potwierdzenie (zaświadczenie) o wpisaniu w/w na listę osób oczekujących na realizację Programu. Informacja na temat pozycji wpisania na listę osób oczekujących zostanie przekazana do Zespołu Interdyscyplinarnego, który skierował osobę do udziału w PPT.

Zasoby lokalowe do realizacji Programu zapewnia powiat, a udział w Programie jest bezpłatny.

Warunki uczestnictwa w Programie

1. Warunkiem uczestnictwa w w/w Programie jest:
  - Podpisanie przez osobę kontraktu określającego: zasady uczestnictwa w programie, maksymalny próg tolerancji dla absencji, po przekroczeniu którego nastąpi skreślenie z listy uczestników, zasady przetwarzania danych osobowych w trakcie trwania Programu oraz 3 lata po jego zakończeniu na etapie monitoringu (w zasadach określone zostaną także informacje od kogo/skąd będą pozyskiwane informacje dot. uczestnika), zgodę uczestnika na przetwarzanie w/w danych oraz zgodę na wszelkiego rodzaju badania ewaluacyjne i monitorujące przeprowadzane przez Realizatora, usprawiedliwienia ewentualnych nieobecności, warunki ukończenia Programu oraz konsekwencje nieuzasadnionego przerwania realizacji Programu przez uczestnika.
  - Pomyślna kwalifikacja uczestnika poprzedzona indywidualnym spotkaniem diagnostycznym, w ramach którego dokonywane jest wstępne rozpoznanie diagnostyczne dotyczące m.in. sytuacji rodzinnej, zawodowej i rodzaju stosowanej przemocy.
2. W przypadku zerwania kontraktu przez uczestnika PPT, realizator informuje osobę o skreśleniu z listy uczestników PPT oraz niezwłocznie poinformuje o tym fakcie podmiot, który skierował osobę do udziału w PPT.

3. Każde uczestnictwo osoby w zajęciach będzie odnotowywane na liście obecności zawierającej:
  - temat spotkania,
  - datę spotkania,
  - czas trwania spotkania,
  - liczbę godzin,
  - czytelne podpisy uczestników Programu oraz osoby prowadzącej Program.

4. Realizator w stosunku do każdego uczestnika prowadzi będzie Indywidualną kartę przebiegu Programu obejmującą m.in.:
  - diagnozę stosowanej przemocy,
  - uwagi i wnioski,
  - wskazania do pracy z uczestnikiem Programu.

Rekrutacja

1. Rekrutację do Programu prowadzi będzie PCPR poprzez :

- rozpowszechnienie informacji o możliwości przystąpienia do Programu i sposobie jego realizacji, poprzez ogłoszenie na stronie internetowej PCPR,
- współpracę z Sądem oraz ośrodkami pomocy społecznej, Zespołami Interdyscyplinarnymi funkcjonującymi na terenie Powiatu Kazimierskiego.

Reguły uczestnictwa w Programie

1. Podczas trwania w/w Programu uczestnicy zobowiązani są do przestrzegania następujących reguł:

- Potwierdzać swój udział w organizowanych spotkaniach,
- Zaprzestać stosowania przemocy domowej,
- Informować o planowanych nieobecnościach,
- Uczestniczyć w organizowanych spotkaniach grupowych czy też indywidualnych,

- Zachować odpowiednią postawę zgodną z zasadami współżycia społecznego, w tym: zachowanie trzeźwości, powstrzymanie się od używania substancji zmieniających świadomość,
- Podpisać kontrakt oraz zgodę na kontaktowanie Realizatora z instytucjami oraz rodziną,
- Wyrazić zgodę na wszelkiego rodzaju badania ewaluacyjne i monitorujące w trakcie trwania Programu oraz przez 3 lata po jego zakończeniu.

2. Za **osobę, która przystąpiła do Programu** Psychologiczno-Terapeutycznego uznaje się osobę, która **podpisała kontrakt** określający zasady uczestnictwa w Programie, **odbyła rozmowę indywidualną** z trenerem oraz **uczestniczyła w minimum 3 godzinach** zegarowych zajęć.

- osobie, która przystąpiła do Programu Realizator wydaje **zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w Programie Psychologiczno – Terapeutycznym** dla osób stosujących przemoc domową.

3. Za **osobę, która ukończyła Program** Psychologiczno- Terapeutyczny uznaje się osobę, która odbyła **minimum 25 godzin** zegarowych zajęć.

- osobie, która ukończyła Program Realizator wydaje **zaświadczenie o ukończeniu Programu Psychologiczno – Terapeutycznego** dla osób stosujących przemoc domową.

Dokumentacja

Na etapie przystąpienia do Programu:

1. Skierowanie Sądu, skierowanie osoby do udziału w Programie.
2. Złożenie podpisanego kwestionariusza zgłoszeniowego.
3. Dokumenty istotne z punktu widzenia zakwalifikowania danej osoby do Programu lub dyskwalifikacji (np. informacje dotyczące sytuacji życiowej i funkcjonowania uczestników, okoliczności przystąpienia do Programu, forma stosowanej przemocy itp.).
4. Zaświadczenie o zgłoszeniu się do Programu.

W trakcie realizacji Programu:

1. Kontrakt.
2. Listy obecności.
3. Indywidualne karty uczestników Programu.
4. Dokumentacja ze spotkań: (poświadczone podpisami osób prowadzących spotkania), ankiety, notatki osób prowadzących zajęcia, itp.

Podczas działań ewaluacyjnych i monitorujących:

1. Ankiety, notatki, opinie, dokumenty potwierdzające monitorowanie sytuacji w rodzinie, kontakt z instytucjami, itp.

Po zakończeniu Programu:

Zaświadczenie o udziale w w/w Programie oraz o ukończeniu Programu, inne podsumowania dotyczące realizowanego Programu.

Każde dokumenty z realizacji Programu, będą opatrzone datą sporządzenia oraz podpisami osób prowadzących. Z analizy dokumentacji zostanie sporządzone sprawozdanie końcowe.

Czas i miejsce realizacji Programu

W ciągu roku kalendarzowego zakłada się przeprowadzenie jednej edycji Programu. Zajęcia odbywać się będą w pomieszczeniu Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w godzinach pracy oraz poza godzinami pracy (Realizator nie przewiduje realizacji Programu w soboty).

Program nie będzie realizowany w czasie , w którym udziela się wsparcia osobom doznającym przemocy.

Sposób realizacji

1. Realizacja Programu w roku 2025 odbędzie się w grupie maksymalnie 5 osób.

2. Czas trwania 1 pełnego cyklu Programu Psychologiczno-Terapeutycznego:

a) w przypadku utworzenia grupy (dla grupy 5-cio osobowej) - 35 godzin zegarowych, w tym:

5 os. x 2 godz. zajęć indywidualnych = 10 godz. zajęć indywidualnych

1 grupa (max. 5 osób) x 6 spotkań x 1,5 godz. zajęć grupowych = 9 godz. zajęć grupowych

1 grupa (max. 5 osób) x 8 spotkań x 2 godz. zajęć grupowych = 16 godz. zajęć grupowych

Reasumując **na jednego uczestnika PPT w grupie**, podczas jednego pełnego cyklu, przypadają będzie:

- 2 godz. zajęć indywidualnych
- 25 godz. zajęć grupowych

łącznie – 27 godz./os.

b) w przypadku braku możliwości utworzenia grupy (np. w sytuacji rezygnacji uczestników z zajęć w trakcie już trwającego cyklu lub problemów z utworzeniem grupy) Program realizowany będzie w mniejszej grupie, z możliwością rezygnacji z zajęć grupowych na rzecz sesji indywidualnych, w tym:

1 os. x 12 spotkań x 2 godz. zajęć indywidualnych = 24 godz. zajęć indywidualnych

1 os. x 2 spotkania x 1,5 godz. zajęć indywidualnych = 3 godz. zajęć indywidualnych

łącznie – 27 godz./os.

* Harmonogram spotkań oraz czas trwania zajęć w poszczególnych dniach będzie przedstawiony uczestnikom Programu i będzie mógł być modyfikowany w celu umożliwienia odbycia wszystkich zajęć przewidzianych w Programie.

3. Przerwy między kolejnymi zajęciami **nie będą dłuższe niż 2 tygodnie**.
4. Program realizowany będzie w formie **spotkań indywidualnych lub grupowych**. Spotkania indywidualne ukierunkowane będą na osobiste problemy uczestnika, diagnozę jego zachowań przemocowych oraz motywację do zmiany własnego postępowania.
5. **Program realizowany będzie w systemie zamkniętym**, nie przewiduje się dołączania nowych osób w trakcie realizacji danej edycji Programu. Uczestnicy będą mieli możliwość zwiększenia wiedzy o samym sobie oraz nabyć nowe umiejętności kształtowania prawidłowych relacji opierających się na wzajemnym szacunku.
6. Poszczególne formy spotkań będą realizowane w taki sposób, aby w jak największym stopniu zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne do potrzeb uczestników Programu.
7. Metody realizacji Programu będą dostosowane do potrzeb grupy, np. rozmowa, wykład, praca w grupie, „burza mózgów”.

Realizator przewiduje możliwość rozpoczęcia Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, tylko i wyłącznie w przypadku, gdym zostanie utworzona grupa minimum 3 osobowa.

Realizatorzy Programu

- Realizatorem Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej, które do prowadzenia Programu zapewni odpowiednią kadrę.
- Zajęcia prowadzone będą przez minimum jedną osobę – psychologa.
- Nadzór nad realizacją Programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie zakładanych rezultatów ma Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które równocześnie pełni funkcję Koordynatora Programu.

Źródła finansowania Programu

1. Program będzie dofinansowany w oparciu o posiadane przez Wojewodę Świętokrzyskiego środki finansowe, według stawki na jednego uczestnika Programu.
2. Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu corocznie, a realizacja Programu uzależniona jest od otrzymanej dotacji wysokości z budżetu państwa na ten cel.
3. Plan finansowy będzie opracowywany na dany rok realizacji Programu.
4. Informacje dotyczące PPT wraz z informacją dotyczącą źródła finansowania zadania zamieszczane będą na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że Program Psychologiczno-Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową doprowadzi do:

1. Zmiany postaw i zachowań uczestników Programu, a w konsekwencji zatrzymanie przemocy domowej.
2. Nabycia umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji,
3. Nabycia umiejętności konstruktywnego wyrażania emocji oraz korzystania z pomocy innym.

Monitoring i ewaluacja

1. Przebieg i efekty Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową objęte będą działaniami monitorującymi i ewaluacyjnymi prowadzonymi przez powiat.
2. Działania monitorujące będą trwać w trakcie i przez okres 3 lat po zakończeniu realizacji Programu.
3. Realizator Programu zobowiązany jest do współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym funkcjonującym w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania danego uczestnika, w zakresie otrzymania od Zespołu minimum raz na pół roku informacji dotyczącej funkcjonowania osoby stosującej przemoc domową w środowisku domowym.